

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการ
ปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร

1

A CORRELATION BETWEEN LEADERSHIP BEHAVIOR AND TEACHER'S WORK MOTIVATION
OF PRIVATE VOCATIONAL SCHOOL UNDER OFFICE OF PRIVATE EDUCATION COMMISSION IN BANGKOK

ดร.อารมณี จินดาพันธ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 109) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท จำนวน 3 ตอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า

1. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุด คือ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานและพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง
2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุด คือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ รองลงมาคือ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

* ผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study of a correlation between leadership behavior and 2) to study teacher's work motivation of private vocational school under Office of Private Education Commission in Bangkok that classified by gender, and work experience.

The sample was 354 teachers of private vocational school under Office of Private Education Commission in Bangkok. Instrument used was a 3-part of 5-level rating scale questionnaire. Statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and a correlation coefficient.

Results revealed that:

1. A leadership behavior of private vocational school under Office of Private Education Commission in Bangkok as a whole was at the high level. When considered in each aspect, the highest mean was task oriented, and human oriented was at the moderate level.

2. A teacher's work motivation of private vocational school under Office of Private Education Commission in Bangkok as a whole was at the high level. When considered in each aspect, the highest mean was work type, followed by achievement, recognition, and advancement aspects. The lowest mean was responsibility aspect.

3. The relationship between leadership behavior of school administrators and teacher's work Motivation of private vocational school under office of private education commission in Bangkok were related.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บุคลากรที่สำคัญในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือครู ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษา แม้จะมีความรู้ ความสามารถ ความขยันในการทำงานสักเพียงใดก็ตามหากผู้บังคับบัญชาไม่ทำให้ครูเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ย่อมส่งผลต่อการทำงานของครูอย่างแน่นอนกล่าวคือ ครูไม่สามารถทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายได้ เพราะฉะนั้น ผู้บังคับบัญชามองมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ครูเกิดความพึงพอใจในการทำงานให้ได้งานจึงจะสำเร็จเสร็จสิ้นได้ด้วยดีผู้บริหารต้องรู้จักวิธีการจูงใจผู้อื่นให้ช่วยทำงาน เพราะผู้บริหารไม่สามารถทำงานทุกอย่างได้ด้วยตนเองเพียงผู้เดียว ดังนั้นการจูงใจในการทำงานจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างและรักษาระดับแรงจูงใจของคณะครูและเป็นแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยยึดหลักแนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำของริทชีและทอมสัน (Ritchie & Thomson. 1984) ประกอบด้วย พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ (People Orientation) และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน (Task Orientation) และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามแนวคิดของเฮอส์สเบอร์ก (Herzberg. 1952 : 132 – 133) ประกอบด้วย ความสำเร็จของงาน ความยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในการทำงาน

2. ประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร รวมโรงเรียนทั้งหมด 85 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 4,532 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 109) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ศึกษาวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ ครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน

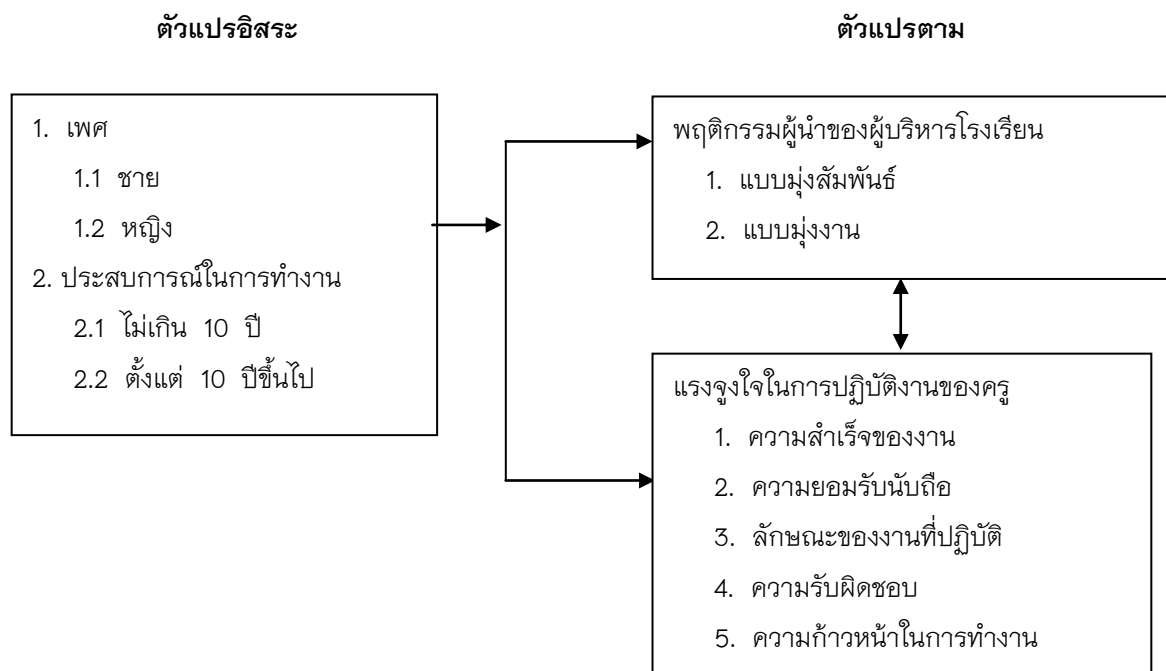
2. ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

2.1 พฤติกรรมผู้นำตามแนวคิดและทฤษฎีของริทชีและทอมสัน (Ritchie & Thomson) ประกอบด้วย พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน

2.2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามแนวคิดของเฮอส์สเบอร์ก (Herzberg) ประกอบด้วย ความสำเร็จของงาน ความยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในการทำงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของริทชีและทอมสัน (Ritchie & Thomson. 1984 : 439) ประกอบด้วยพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ (People Orientation) และพฤติกรรมแบบมุ่งงาน (Task Orientation) และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามทฤษฎีของเฮอส์สเบอร์ก (Herzberg) ประกอบด้วย ความสำเร็จของงาน ความยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในการทำงาน จึงได้นำมาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อใช้เป็นข้อคิดพิจารณาในการวางแผนพัฒนาพฤติกรรมผู้นำและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู
2. เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในด้านการเป็นผู้นำมืออาชีพต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการศึกษาวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร เพศหญิง จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ส่วนเพศชาย มีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 77.97 และมีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 22.03 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุด คือ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุด คือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ รองลงมาคือ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบ

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1. จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ด้านมุ่งงาน สูงกว่าด้านมุ่งความสัมพันธ์ ซึ่งก่อให้เกิดความเครียดเครียดสำหรับผู้ปฏิบัติงานและอาจส่งผลกระทบต่อเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานฉะนั้นจึงควรส่งเสริมให้ผู้บริหารปรับพฤติกรรมด้านการบริหารให้เป็นแบบมุ่งสัมพันธ์บ้าง

1.2. จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ด้านความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ฉะนั้นจึงต้องมีการส่งเสริมหรือสร้างแรงกระตุ้นให้ครูมีความรับผิดชอบมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการอย่างไรที่จะช่วยในการส่งเสริมความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของครู ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 อาจทำการศึกษาโดยวิธีการทดลอง เช่น จัดสถานการณ์สมมติ ในเรื่องพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู

2.3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในครั้งต่อไปอาจใช้ทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดในการวิจัยของนักวิชาการอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- สิริลักษณ์ สุอังคะ. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.
- อาคม วัดโสง. หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยทักษิณ : ภารกิจเอกสารและตำรา กลุ่มงานบริหารการศึกษา, 2547.
- อุบล สุวรรณศรี. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.
- Galloway, J. P. 'A study of relationships between leader behavior of mississippi public Elementary School Principals and teachers morale'. *Dissertation Abstracts International*, 36(4), 1941 – A. 1975.
- Griffiths, Daniel E. Human Relations in School Administration. New York : Macmillan, 1956.
- Halpin, Andrew W. Theory and Research in Administration. New York : Macmillan, 1966.
- Herzberg, F. The motivation to work. New York : John Wiley and Sons, 1952.
- Ritchie, L. P., & Thomson, W. P. Managerial effectiveness. New York ; McGraw – Hill, 1984.